

Motion

1977/78: 1327

av Ingegärd Fränkel och Karl-Erik Strömberg om invandrarkvinnornas situation

Invandrarkvinnornas situation i ett nytt hemland kan ofta bli besvärlig. Särskilt svår kan den bli om hemlandet har tradition och kultur som helt eller delvis avviker från det nya landets. Så länge invandringen till Sverige nästan helt kom från närliggande eller socialt och kulturellt besläktade länder blev invandrarkvinnornas situation inte särskilt uppmärksammas. När nu invandrare kommer från länder där kvinnans situation är helt annorlunda än i Sverige måste dessa kvinnor få stöd och hjälp.

Ett grundläggande krav för att en invandrare skall få möjlighet att anpassa sig i ett nytt hemland är goda språkkunskaper. Lagen om rätt till ledighet och lön vid deltagande i svenskundervisning gäller alla anställda invandrare som behöver sådan undervisning. Många invandrarkvinnor är hemarbetande och har ej rätt till denna undervisning. Däremot finns andra möjligheter för dessa kvinnor att få undervisning i svenska. Studieförbunden som ordnar denna bedriver uppsökande verksamhet och kan också få statsbidrag för barn tillsyn.

En brist i denna undervisning är att det ej finns någon ekonomisk drivkraft för att få kvinnorna att delta i denna undervisning. Även om den uppsökande verksamheten varit framgångsrik, finns fortfarande många som ej deltagit i undervisningen.

Regeringen gav i början av förra året SÖ i uppdrag att genomföra en övergripande utvärdering av undervisningen för invandrare i svenska. Det är angeläget att regeringen så snart denna utvärdering är klar nog överväger de hemarbetande kvinnornas situation.

Under förra året genomförde Rädda Barnen en undersökning om invandrarnas behov av familjejuridisk rådgivning. Det visade sig därvid att det i samband med emigration uppstår problem av internationell familjerättslig karaktär i samband med t. ex. giftermål, skilsmässa, vårdnadsfrågor och arv. Många invandrarkvinnor som har dåliga språkkunskaper och saknar möjlighet att ta kontakt med svenska myndigheter måste få kunskap om sina rättigheter enligt svensk lagstiftning. Invandrarnas svårigheter måste ses mot bakgrund av de stora olikheterna mellan familjelagstiftningen i Sverige och den i Sydeuropa eller arabländerna.

Mot denna bakgrund är det angeläget att undersöka olika alternativ för en familjejuridisk rådgivning till invandrare.

Kvinnor som invandrat från t. ex. arabländerna är ofta hårt bundna till vissa regler när det gäller kontakten med män. Det är helt nödvändigt att vid svenskundervisning med turkiska kvinnor ha en kvinnlig lärare. Andra

problem är att vid domstolsförhandlingar, besök på sjukhus och sociala institutioner dessa kvinnor måste ha kvinnlig tolk. Det är ibland helt omöjligt för dem att diskutera känsliga frågor med en man. En invandrarkvinna måste därför alltid tillförsäkras rätt att ha kvinnlig tolk och vid polisförhör och domstolsförhandlingar som gäller sexualbrott utan begäran få kvinnlig tolk.

En fjärdedel av alla barn som föddes i Sverige 1977 var barn till invandrare. Mödrarna har oftast ingen som helst förebyggande vård, vilket gör att såväl mammor som barn har sämre kondition än de svenska. Här behövs en uppsökande verksamhet för att förebygga sjukdomar. I samband med denna borde man ta upp vikten av gynekologundersökningar och försöka eliminera den gynekologskräck som invandrarkvinnor ofta har och som gör att man vid underlivssjukdomar kommer för sent till läkare.

En särskilt svår situation har många av de invandrarflickor som växer upp i Sverige och går i svensk skola. Dessa ungdomar riskerar att helt malas sönder mellan två kulturer. Invandrarfamiljer från en del länder accepterar att sönerna har svenska kontakter och lever ungefär som svenska ungdomar. Flickorna däremot tvingas ibland leva hemma under uråldriga lagar, som ibland innebär tragedi och förnedring. Ibland blir situationen så svår att svenska myndigheter måste ingripa. Nackdelen är att det då ofta uppstår en besvärlig situation inom invandrarfamiljen, där man ofta helt saknar förståelse för svensk lagstiftning.

Invandrarkvinnornas situation är bland vissa grupper så besvärlig att regeringen i ett större sammanhang bör se över deras situation.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en samlad översyn av invandrarkvinnornas situation samt en ändring av gällande regler när det gäller kvinnliga tolkar.

Stockholm den 25 januari 1978

INGEGÄRD FRÆNKEL (fp)

K.-E. STRÖMBERG (fp)